

lik az új
yeket

ember 27. A
összes pénz-
ig szentesítik
törvények az
s lepnék.

eséget
-vállalat

Krupp-művek
teség-áthozat-
szteséget tűn-
gyár az előző
tartalekökből
ntés megállá-
azon felfoga-
van a válság
egtelenül már
ntős jelei.
többi német-
nem fog sor
y között más-
ermelési szü-
si munkálato-
 azok a kapa-
zem folytonos

külföldi
?

ak más helyén
okról, amelye-
z ban a kül-
re Presse sze-
rtusok a kö-
ttették Párizs-
k megbízottai

gesztése több

ős kölcsön és
lékos kölcsön
etése, hogy a
ra eszközlet-
tában. A fize-
án, a kompen-
el.
nosok járulja-
kölcsönök re-
k 50 százalé-

ába. A Majes
n 90 millió
tak. Az ara.
öldi Newyork
Southampton
Egyesült Allá-
15 ki adósság-

elet
zéke

- 32
- abadultak 32
- vele: Szerel 57 I
- 56
- melet 40 I
- 90 I
- 65 I
- 40 I
- S. utóda 48 I
- er 32 I
- 44 I
- mezők 44 I
- nk 44 I
- 44 I
- eret 44 I
- 44 I
- t urfikorom 44 I
- ika 44 I
- 44 I
- 44 I
- erelem 44 I
- 44 I
- 44 I

Lapkiadó R
trada Baron I
Telefón 9-72

Taxa postală
plătuie in num.
No. 224.713-929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
lozsvár, Stra-
da Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 10.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Küi-
földre: Havonta 1, negyedévre 3,
félévre 6, egészévre 10 dollár. Hir-
detések díjszabás szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bánsági
zsidóság egyetlen napilapja. Cik-
keink utányomását csak a for-
ras megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmertelen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő Jámbor
F. Bukaresti szerkesztő: Hátszegi
Ernő, Str. Sf. Constantia Nr. 31.

Ára 5 lej

Péntek, 1932 dec. 30.

**3693. EV
TILBETH**

**XV. ÉVI,
297 SZÁM.**

Ünnepi pénzosztás

Nincs itt kérem válság. Szó sincs nyomorúságról ebben az országban.
Csak egyszerűen hazudozunk jobbra-balra. Hogy mennyire nem megy nekünk, hogy nincs mivel befűteni a szobába és a többi.
Hiszen csak el kell menni Bukarestbe. Karácsonyhetében és úgy hull az ezres, mint a pelyva...
Államtitkártól államtitkárig jár minden kétes egzisztenciájú elem és a kérények sarkára hamar odakerül az „aprobát” szócseka.
Ünnepek előtt kiürülnek a minisztériumok kasszái, ezzel arányosan pedig kiürülnek az adófizetők zsebei is.
Mert Bukaresben még mindig úgy szórják az ajándékpenzt a mi politikusaink, mint ezelőtt.
Miért ne osztogatnák?
Hivatalos statisztikánk szerint Romániában egyáltalában nincsen munkanélküliség.
Méletleg van, de mindössze csak 35 ezer.
Minek is akkor az a pénz a minisztériumok kasszájában?
Hadd jusson álhírlapíróknak, korteseknek, soffőröknek, megbizhatatlan egzisztenciáknak.
Istenem! Ha nincsen mire költeni! Az állam talán csak nem tarthatja a pénzét szalmazsákban?!

A fe támadás álma

Amerikában komoly kísérleteket folytatnak abban az irányban, hogy a halálba csendesült szívet — elektromos áram segítségével — újra megdobogtassák.
Egyszerűen, hogy megvalósítsák letűnt évezredek, sőt százévezredek örök emberi álmát: a feltámadást.
A feltámadást, mely még a legszélsőbb ateista számára is halvány reménységként jelent a halál pillanatában, vagy szerettjeinek halálakor.
Legendák, víziók, kabalák, hitvallások czerei építtek a feltámadás hitére, mely végeredményben azt jelenti, hogy az emberek többsége nagy értéket tulajdonít az életnek és halála után is folytatni, helyesebben új formában, új körülmények között megújítani szeretné azt.
Ezt az elementáris vágyat a komoly, empirikus tudomány is régen honorálta már.

Nagy fizikusok, mint Sir Lodge foglalkoztak a halál utáni élet lehetőségével s azt — akár az emberi test anyagát tevő alkotó elemek eleddig még ismeretlen metamorfózis útján —, akár pedig olyan kozmikus erők közrejárásával, melyeket a tudomány még nem tudott fel deríteni — a lehetőségek birodalmába sorozták.

S ezzel az a durva materialista álláspont, mely a természettudományok gyermekkorát jellemezte — örökre eltűnt a természethüleslet spektrumából.
A természettudomány kissé metafizikussá lett; a metafizika pedig természettudományossá.

Az amerikai kísérlet természetesen csak bevezetője és korántsem diadala a halálból való feltámadás, helyesebben feltámasztás lehetőségének.
Lehet, hogy csak kísérlet marad, lehet, hogy korszakalkotó tudományos diadal lesz belőle.

Bárhogyan is alakuljon azonban a kísérlet, mégis hatalmas jelentősége, helyesebben mementója van.
Mementója annak, hogy a tudomány lehetőségei végtelenek s hogy e lehetőségek immár a halál félelmetes árnyának elhalványítására törnek.

S valószínű, hogy nincs is olyan mesze az az idő, amikor a halál titkát, megrendítő misztériumát a tudomány fel is fogja deríteni.

Ez a csodálatos lehetőség azonban mindaddig fiktív értékű marad, míg a tudományt az emberiség az élet feltámasztására nem tudja felhasználni.
Az élet feltámasztására, amely ma

Egy kisenevi kommunista ki akarta siklasztani a bukaresti gyorsat

Az utolsó pillanatban akadályozták meg a merényletet

Bucuresti-Bukarest, december 29. Csernovicból jelentik a CFR vezérigazgatóságának, hogy ma reggel Bumbac Vasile pályáról és Mihail Ioan váltókezelő vonalvizsgálat közben meglepték egy Pojoga

Anatol nevű kisenevi diákok amint az 5. sz. váltót épp át akarta váltani. Kiderült, hogy ki akarta siklasztani a bukaresti gyorsvonatot. Pojoga vallomása szerint egy kisenevi kommunista sejtnek a tagja.

Általános törvényt készít elő Maniu az adós és hitelező közötti viszony rendezésére

Maniu tervezetét már elfogadta a minisztertanács. Hosszu határidejű moratórium az adósoknak, de a tartozásokat egy összegben kell kifizetni, a kamatterheket pedig az állam viselnie

Pártközi megegyezést akar Maniu az „általános konverzió” előkészítésére

Bucuresti-Bukarest, december 29. (Az Uj Kelet tud.) A Cuvantul autentikus forrásra való hivatkozással feltűnőstklőt cikkben számol be a kormány az adósságok konverziójával kapcsolatos terveiről. Ismeretes, hogy a városi ingatlanok és nagy földbirtokok végrehajtását 1933 március 1-ig függesztették fel. A közelgő terminus miatt a kormányt állandóan foglalkoztatja az adósságok rendezésének problémája és olyan általános megoldást keres, mely elejét venné a közvéleményt és a bankörököt állandóan alarmizáló, bizonytalan és ideiglenes megoldásoknak. Ez alkalommal a kormányt már a semmitörvényű határozata is irányítja, mely ismert döntéséül vétót emelt a mezőgazdasági konverzióval alkotmányellenes megvalósítása ellen. Így most az adósságok kérdésének olyan megoldását keresik, amely ne ütközzék az alkotmány rendelkezésébe, de ugyanakkor nemcsak a mezőgazdasági, de az összes kategóriájú adósoknak ügyét rendezni tudná.

Titulescu és Maniu megegyeztek a konverzióban

Az „általános konverzió” terve Maniutól ered, aki már hosszasan tanulmányozza a kérdést. A miniszterelnök az új törvénytervezet intézkedéseivel kapcsolatban teljes megegyezésre jutott Titulescu külügyminiszterrel. Maniu a törvényjavaslatára vonatkozó tervezetét már hetekkel ezelőtt elkészítette és a legutóbbi minisztertanácsokon állandó megbeszélés tárgyát képezte.

A Cuvantul ezzel kapcsolatban tudni véli, hogy a megbeszélések során már a törvénytervezet végleges formája is elkészült, amely az összes termelési osztályok számára megfelelő számítási tervet dolgoz fel és lényegesen módosítja az Argetoianu féle konverziós törvényt. A törvénytervezet legelső sorban

hosszu fizetési határidőt ad minden-nemű adósságok kifizetésére
és ugyanakkor meghatározza az adósság rendezések kérdésénél az állam hozzájárulását is.

haldoklik.
Haldoklik annak ellenére, hogy a tudomány a boldogság és gazdagság végtelen lehetőségeit nyitotta meg előtte.

A feltámadásnak, a halottakból való feltámadásnak csak akkor lesz értelme

A tervezet szerint az adósságokat a lehető

leghosszabb időn belül kell kiegyenlíteni és pedig egy összegben. Ennek ellenében a kamatterheket az állam viselnie az amortizációk évi sorsolásával.

Ez jelentékeny előnyt biztosítana a bankoknak és általában a hitelezőknek, a kiknek pénzügyi műveleteit is megkönnyítené. Kormány körökben ezt a tervezetét már vélegesen tekintik és úgy tudják, hogy azt rövidesen végső meg szerkesztésben is elkészítik.

A törvényjavaslat tárgyalását közvetlenül a karácsonyi szünet befejezése után megkezdi a parlament. Ugyanek ezekből a körökből nyert értesülések szerint a politikai vakáció elteltével

Maniu miniszterelnök tárgyalásokat fog kezdeni az összes pártvezérekkel, előterjeszt törvénytervezetét és véleményüket fogja kikérni.

Ezzel Maniu elejét akarja venni a végnélküli vitáknak, amelyek az adósságrende zés problémájánál egész bizonyosan felvetődnek a parlamentben. Eményben az ellenzéki vezérekkel a tárgyalások sikerülnek, olyan törvényt hozna a parlament, amely véglegesen rendezné a kérdést és a jelenlegre következőkormányok parlamentje nem zaklatná fel újabb és újabb módosításokkal az ország gazdasági életét.

Vámunió készül Olaszország és Albánia között

Belgrad, december 29. A lapok közlése szerint Olaszország és Albánia között vámunió készül. Állítólag előrehaladott stádiumban lennének az erre vonatkozó tárgyalások. A hírt úgy olasz mint albán részről megerősítették ugyan, de Jugoszláviában nem hiszik el a cáfolatot.

és értéke az emberiség számára, ha előbb az életet tesszük minél több ember számára életre érdemessé.

Érdemessé arra, hogy vágyják a feltámadást, mert hiszen előbb az élet is feltámadott.

VILÁG TÜKRE

Miért követeli a pénzét Amerika?

A világsajtó nem túlságosan szimpatikus szinben tüntette fel azt az intranzigenciát, amellyel Amerika az európai államok haditartozásainak megfizetését követeli. Holott Amerika magartartása sokkal érthetőbbé válik, ha valaki veszi magának a fáradságot, hogy betekintsen az Egyesült Államok mai gazdasági realitásaiba. Az amerikai szenátus emlékezetes december 14-iki ülésén Wagner szenátor nagy beszédet tartott, amelyben megkapó és megdöbbentő statisztikai adatokat sorakoztatott fel az amerikai válság illusztrálására. „Vannak egyesek — mondotta Wagner —, akik ölbetett karra akarják bevárni hogy a krízis önmagától érjen véget. Az én véleményem az, hogy ha ezt a passzív politikát tovább folytatjuk, az Egyesült Államokra olyan szenvedések várnak, hogy az utóbbi három év nyomora semmily volt ezekhez képest”.

Ennek a kijelentésnek az igazolására hozta fel Wagner szenátor a statisztikai adatokat, amelyek közül néhányat reprodukálunk. Eszerint 1932-ben az Egyesült Államok gyáraiban és üzemeiben a munkások hétmilliárdöttszázmillió dollárral kevesebb fizetést vettek fel, mint 1929-ben. Bár szeptember és október folyamán a munkanélküliek egy részét sikerült az iparban foglalkoztatáshoz juttatni, 1932 októberében 28 százalékkal kevesebbet kerestek a munkások, mint 1931 októberében.

A házépítési szerződések értéke 1932 szeptemberében 127 millió 500 ezer dollárt tett ki, 1931 szeptemberében viszont 251 millió és 1929 szeptemberében 445 millió dollár értékben építettek Amerikában.

1932 szeptemberében a kivétel 132 millió dollár volt, míg 1931 szeptemberében 180 millió dollár, holott ezt a hónapot a depresszió hónapjának nevezték.

Még nem végeztünk a számokkal. A statisztikai adatok olvasása nem kellemes dolog, de a statisztika az egyetlen realis mód és eszköz arra, hogy valamely helyzetet pontosan megvilágítson. Akik ismerni akarják az amerikai gazdaság nehézségeit, megfelelő módon tájékozódhatnak ezekből az adatokból. Frederick C. Mills közgazdasági író „Az Egyesült Államok gazdasági tendenciája” című most megjelent könyvében írja, hogy a mezőgazdasági jelzőlog-bekebelezések 9 milliárd 500 millió dollárra rugnak az Egyesült Államok területén. Ez az összeg körülbelül egyenlő azzal, amelyet Amerika a háború alatt különböző európai államoknak kölcsönözött. A városi jelzőlog-bekebelezések Mills könyve szerint 27 milliárd dollárra rugnak. Valósággal asztronómikus számok ezek, amelyek a nemrég még prosperitásban élő Amerika borszalmas eladósodását szimbolizálják. A Newyork Herald Mills kétségbevonhatatlan fontos adatait kommentálva megállapítja, hogy ezeknek az adósságoknak a helyzete kétségbeesztő.

Politikailag — írja a Newyork Herald — az adósok képezik ma a választótestület legbefolyásosabb részét. Ezek az adósok nem hajlandók eltérni az európai államok haditartozásainak megsemmisítését anélkül, hogy előzőleg az 6 adósságtérheiken ne könnyítsenek. Azokat az argumentumokat, amelyeket egyes amerikai vezetők a külföldi adósok számára felhozhatnak, arra használják fel, hogy intézkedéseket kérjenek a maguk javára is. Az amerikai farmerek azt mondják, hogy ha az európai adósok nem tudnak aranyat és devizát átutalni haditartozásaik fizetésére, úgy ok, a jelzőlog-adósok sem tudják mezőgazdasági termékeiket dollárra értékesíteni, hogy adósságaikat fizethessék.

A konverzió szükségessége felmerült tehát az Egyesült Államokban is. Azoknak a száma, akiket Romániában ma egyesek gazdasági bolsevikoknak neveznek, egyre nő. Több mint hatmillió farmer várja, hogy tartozásait a mezőgazdasági termékek árának nivóára szállítsák le. Egyelőre a kényszervégrehajtá-

Hallgasson ránk!

A karácsonyi vagy újévi alándék akkor kedves igazán, ha olcsó és praktikus

650 leiért adunk

egy férfi strapa öltönyre való 3 méter szövetet teljes hozzávalóval

„Transilvania“ Rt. volt **SZASZ ÖDÖN RT.** Cluj-Kvár, Str. Universităţii
(v. Egyetem-u.) No. 3.

Románia legnagyobb posztó, bélésárú és szabókellékek áruháza. Óriási választék eredeti angol, valamint belföldi legjobb márkájú férfi ruha, felöltő és télikabát szövetekben.

sokat felfüggesztették vagy legalább is igen kis mértékben alkalmazzák.

Az Egyesült Államok költségvetése ugyancsak siralmas képet nyújt. Az 1931-32-es költségvetés 2 milliárd 885 millió dolláros deficittel zárult, ami lejjebb kifejezve borzalmas összeget ad: 485 milliárd 380 millió lejt. Vagyis egyetlen évben ilyen hatalmas deficitje volt az Egyesült Államoknak, amelyből husz évig el lehetne látni az egész román államapparátust a jelenlegi 22-23 milliárd lejes évi költségvetés mellett. A deficit miatt az Egyesült Államok tartozása körülbelül 400 milliárd lejjel emelkedett az elmúlt költségvetési évben.

Ezek a megdöbbentő számok kellek megmagyarázzák Amerikának a haditartozások kérdésében tanúsított magatartását. Ha az európai államok fizetnének, Amerika ezekből a pénzekből kifizethetné belső tartozásainak több mint 50 százalékát. Minthogy viszont az európaiak nem fizetnek, az amerikai adófizető kénytelen maga gondoskodni arról, hogy az állam fizethesse tartozásait, amelyeknek összege ebben a pillanatban 530 milliárd francia frankra, vagyis 3 billió 498 milliárd lejre rugnak.

Az európai adósok azonban nem tudnak fizetni és így a 8 és félbillió, csillagászati számokra emlékeztető adósság terhét az amerikai adófizetőknek kell viselni. Hiába kiabálják az ottani politikusok, hogy amit az európaiak csinálnak, nem igazságos és nem becületes s hogy ha az európaiak nem költenének annyit fegyverkezésre tudnák fizetni tartozásaikat. A katonai kiadások képezik az európai államok mai társadalmi, politikai és nemzeti szervezetének alapját, tehát csak nagyon kismértékben redukálhatók.

Az igazság az, hogy az adósnak és hitelezőnek a maga szempontjából egyaránt igaz van. Egyik is, másik is tragikus helyzetben van és nem tehetnek egyebet, minthogy a hitelező ragaszkodik a váltóihoz, szerződéséhez és egyezményeihez, az adós pedig a kijelentéséhez, hogy nem képes fizetni. Nem az emberek a bűnösök abban, ami ma történik, hanem a válság, az általános tehetetlenség tényleges előidézője. Azok a kormányok, amelyek december 15-én pénzt küldtek Newyorkba, leszögezték, hogy utóljára teszik azt. Amerikában ma már sokan tudják, hogy a hadiadósságok meghaltak és hogy az intranzigencia csak súlyosbíthatja a világválságot. De hogyan ismerjük ezt be a jelzőlagadók előtt, akik bolsevikokká váltak és konverziót kérnek? Vagy a 12 és félmillió munkanélküli előtt, akik a jelenlegi költségvetés borzalmas deficitje mellett is fokozottabb támogatást kérnek, hogy ne legyenek kénytelenek éhenhalni?

A kormányok mindenütt optimistáknak jelentik ki magukat. Nem is tehetnek egyebet az emberekre való tekintettel, akik kétségbe vannak esve. Ha a kormányok megmondanák az igazságot, ki tudja, mi történne?

Ujdonság! Ujdonság!
JOSEPH ROTH

HIOB

c. regénye.
Ara 84 lej

Heine óta még egyetlen író sem dolgozott fel zsidó tárgyat olyan ragyogó és emelkedett nyelven, olyan feledhetlenül megkapó szép képekben, az élmény akkora tűzével és mélységével, mint Joseph Roth „Hiob“ c. regényében. Kapható az Új Kelet könyvostályában az összeg és portóköltség előzetes beküldése mellett (bélyegben is) vagy utánvétellel.

Megadóztatják a harangszót Spanyolországban

Tilos sírni a spanyol temetőben

Madrid, december 29. A köztársasági Spanyolországban karácsony hetében is nagy politikai tevékenység volt észlelhető. A parlament még a karácsonyt megelőző utolsó vasárnap is egész délután, sőt éjjel is ülésezett, valóságos politikai erőpróbát rendezett, hogy bebizonyítsa a tömegeknek, milyen komoly és nagy munka folyik a törvényhozásban.

A nép azonban nincs tulságosan elragadtatva a mostani állapotoktól és nemtetszésének többé-kevésbé finom formában kifejezését is ad.

Sztrájkok eldorádója

Az ország minden részében sztrájkok ütnek ki. Legális sztrájkok. Vad sztrájkok. Gazdasági sztrájkok. Politikai sztrájkok. Eközben lövöldöznek, élelmiszertájakat fosztanak ki és ablakokat törnek be. A rendőrség azt se tudja, mit csináljon a nagy elfoglaltságtól és épp ezért ismét négyezer fővel szaporították Madridban a rendőrség létszámát. A forradalom kitörése óta ilyenformán pontosan tizennégyezer fővel növekedett a rendőrség létszáma. E különleges jelenségről igen érdekes kijelentést tett Unamunó tanár, a salamancai egyetem rektora, a világhírű író és a köztársasági mozgalom egyik kiváló vezetője.

— Hogy a rendőrség állandó szaporítását megokolhassa a kormány — mondotta Unamunó — felfedezi az összes lehető összeesküvéseket a köztársaság ellen.

Száműzetés Afrikába

— Spanyolországban hiába várnak az emberek arra, hogy végre létre jöjjön

az egyes rétegek közötti megbékélés, a mit egyébként állandóan hirdet a mostani rezsim. Ma is az a helyzet, hogy ártatlan emberek, akik semmit sem vétettek, Afrikában ülnek száműzetésben, vagy pedig börtönlakók anélkül, hogy az ügyészség konkrét vádat tudna ellenük emelni.

A helyzetet legjobban jellemzi Unamunó egy másik kijelentése, amely így szól:

— A régi rezsim idején akadtak tényleg liberális kormányok Spanyolországban, most azonban a demokrácia köpenyével fedik be azt a diktatúrát, amely nagyon hasonlít Primo de Riverá egyeduralmához.

Ezt a szomorú tényt még az új alkotmány egy éves fennállására rendezett ünnepségek sem tudják elhomályosítani. Szinte a cinizmussal határos, amikor a kormányparti lapok arról írják, hogy az alkotmány mily fényesen vált be és a nép mennyire meglegedett azzal.

Adó a harangszóra

Egész különös dolgok történnek a spanyol falvakban, amelyek bizonyára nagy feltűnést keltenek mindenfelé. A legtöbb községben a szocialista polgármesterek külön adót vetettek ki a harangszóra, még pedig olyformán, hogy két perenyi harangozásért fejkenként öt peseta adót kell fizetni a falvak lakóinak. Az egyik spanyol tartományban még tovább mentek a falusi polgármesterek. Itt megtöltötték, hogy a temetőben sírjanak az emberek.

Az osztrák főváros drámáiból...

Tizenhét öngyilkosságot követtek el karácsonykor Bécsben

Egy diák megölte tizenöt éves barátját. Féltékenységből leszúrt a feleségét egy olasz kereskedő. A munkanélküliség áldozata

Bécs, december 30. Az elmúlt karácsonyi ünnepek látszólagos nyugalma mögött megdöbbentő tragédiák hosszú sora pergett fel az osztrák fővárosban.

„Megölte a barátomat“

Hétfőn, az esti órákban megjelent a margareteni rendőrközmisztériuson egy fiatal ember aki a soros tisztviselővel akart beszélni. Bevezették dr. Merck komiszárhoz, akinek a fiatal ember bemutatkozott és Martits Ferdinand műgyemeli hallgatónak mondotta magát.

Amikor a tisztviselő megkérdezte, mit kíván és miért ilyen izgatott, a fiatal ember habozás nélkül kijelentette:

— Pár órával ezelőtt megölte a barátomat.

A különösen viselkedő fiatal ember egy örült benyomását keltette. A rendőrtiszt telefonálni akart az orvosért, de Martits megragadta a kezét.

— Becsületemre mondom, józan vagyok, csak ingerült, amit ön is természetesen fog tartani ilyen borzalmas cselekedet elkövetése után.

Aztán elmondotta, hogy autovezető engedélye van és vasárnapra magánautót bérelt, hogy barátjától, a tizenöt éves Eibl Bertával, egy postatiszt leányával, kiránduljon a város közelébe. Mauer és Laab között, az erdő mellett összevesztett a leánnyal és dühében revolverével a leány oldalába lött. Berta kiugrott a koszból és futni kezdett az erdő irányába. Mire ő még két lövést irányított barát-

nője után, aki összeesett. Mire hozzáért, már meg volt halva. Akkor megfogta a halott leányt és az erdőbe cipelte. Aztán az autóból szállott és Bécsbe autózott.

A rendőrtiszt intézkedésére a fiatal embert több detektívvél kivitték a megjelölt helyre, ahol az erdőben rátaláltak a szerencsétlen teremtés holttestére. A gyilkost bekisérték az ügyészség fogházába.

Féltékenységből

Körülbelül ezzel egyidőben egy olasz déligyümölcskereskedő, Nicolo Calogaro meggyilkolta feleségét, aki Katániából jött, hogy a karácsonyt férjével töltsen. A Wieden szállodában szombaton este még jó hangulatban voltak, ittak és énekeltek. Hajnal felé a szálló személyzete nagy lármára ébredt, betörték a szoba ajtaját, ahol a padlón vérbe fagyva találták az asszonyt. Rendőrt futottak, aki a mentőket értesítette. A mentők azonban már csak a beállott halált konstatálhatták.

A rendőrségen Calogaro azzal indokolta tettét, hogy az asszony nagy féltékenységi jelenetet csinált, ami úgy felbőszítette, hogy fogta a kését és bele-szúrta.

Gázmérgezés

Keddre virradó éjjel Cecilie Hackl 31 éves postatiszt felesége és barnője, Josefina Westahn a Tabor című szállodában öngyilkosságot követtek el. Megnyitották a gázcspapot és így akartak meg-

válni az élettől. Levelet hagytak hátra, amelyben öngyilkosságuk okaként munka nélküliségüket jelölték meg.

Ugyancsak gázmérgezéssel dobta el magát az életet Alfred Lustig, a megbukott Depositenbank volt főkönyvelője, aki a banktól kapott végkielégítést különböző sikertelen vállalkozásokba fektette.

Ezeket kívül a két napon tizenötven követtek el öngyilkossági kísérletet.

Tóra-avató ünnepség a Béth Jakob Imaházban

Schwartz Jakob emlékezete

Cluj-Kolozsvár, december 29. Tizenhét évvel ezelőtt a nemrég elhunyt Schwarzwitz Jakob körzeti imaház alapított Kolozsváron, amit a hívek az alapító neve után Béth Jakobnak neveztek el. Schwarzwitz Jakab az imaházát különös szeretettel istápolta halála napjáig és többek között tóratekereset is ajándékozott neki. Ez év közepén Guttmann Márton imaházi elnök Schwarzwitz Jakabbal egyetértve elhatározta, hogy chanuka első vasárnapján Tóra-avató ünnepet fognak rendezni a Béth Jakob imaházban. Közbejött azonban az alapító váratlan halála. A templom előjárósága azonban úgy határozott, hogy teljesíti Schwarzwitz Jakab kívánságát és az alapító iránt érzett kegyelettel vasárnap megtartották a Tóra-avató ünnepét. Az ünnepség a chanukai gyertyák meggyújtásával vette kezdetét.

A Béth Jakob imahelyiséget zsufolásig megtöltötte a közönség, amelynek sorában ott láttuk a kolozsvári zsidóság színe-javát.

Guttmann Márton imaházi elnök megindult beszédében üdvözölte az egybegyűlteket és kifejezést adott mélyszégyen fájdalommal Schwarzwitz Jakab váratlan elhunyt felett. Schwarzwitz Jakab volt élettel szellemle ennek a templomnak, amelyet kell hogy az ő szellemében vezessenek tovább.

Bíró Andor hitközségi elnök lelkes beszédében méltatta ennek az ünnepélynek a jelentőségét. Fájdalmasan gondolt Schwarzwitz Jakabra, akinek elvesztése pótolhatatlan ürt hagy a hitközségben.

Glasner Akiba főrabbi méltatta a Tóra-avatást a chanuka és a kegyelet hármasság ünnepét.

— A chanuka — mondotta — nemesak a külső győzelmet jelképezi, hanem jelent a külső ellenség legyőzése mellett a belső viszályok és egyenlenségek megszüntését is. A hamisítatlan tradícióknak minden körülmények között való érvényesítését. Schwarzwitz Jakab volt az, aki a belső békét az ő egész lényével támogatta és a külső támadások ellen a harcot felvette. Az ő emléke összeillik a chanuka és a tóra-avatási ünnep hangulatával és jelentőségével.

Lelkes beszédek hangzottak még el Löwinger Lipót páncéleseli főrabbi, az imaház lelkésze, Rimóczi Jakab, a Chevera Kadisa helyettes elnöke, Gross Péter, Landessmann Lajos, Klein Mózes és Eisch Sándor ajkáról. A szónokok hódoltak Schwartz Jakob emlékének és Isten áldását kérték erre a templomra, amely megőrökíti az ő nevét. Weisz főkantor és Löwy Lipót tenorista zsidó dalokat adtak elő. Az ünnepség sikerét ért köszönet s hála illeti meg Schwarzwitz Ignác, Rosenzweig Máténé, Herskowitz Ferencné, Ausländerné, Léb Béla, Guttmann Mártonné és Wolf Adolfné asszonyokat.

— Megbeszélések folytak a balti utód államok vámuniójáról. Varsóból jelentik: Kownói lapjelentés szerint megbeszélések folytak a balti utódállamok kormányai között eszt-lett-litván vámunióról.

Lo

A Zsidó P

Bucuresti-Bulca (Uj Kelet tud.) E jén arról a fe amelyet a jasi zsidó jótékonyssá rendezett néhány ban támadták nem voltak erre elkészülve és em lőképén védekez ben. Borzalmas nők közül többen dők és a bál fér kedésre került s és a támadás ált ban ezenfelül a jai is eltűntek. kat loptak el a majd a bálterme ürült, teljesen le

A támadás l dást váltott ki lakosságában. A képviselők inter niszterelnöknel é niszternél, akik energikus szar Mihalache közöl ségi felügyelőt k állapítására, ho tosítottak az ott ló övintézkedése lescu, a jasi re indította a nyor ményekében.

a bált megtám tizenötök a s került Ezek közül négy lönböző fakultás man pedig a ko kei. A többiek a zantaztak karás hez.

A rendőrség e alapján házkuta mada Strada T ahol

6több télikabát ellopott tárgy Megállapította a megállapított a radiaságod. Cor avatóriumu ha Maeri nevű fiata lamennyiüket le derék ifju a sze len volt bevalla a holmikak a zs délelőtt átadták A jasi törvény verekedés indította meg e vizsgálóbíró mé nük a letartóztá

Ugyancsak Anica Rosca és nyoknak a rom le. Letartóztattá máltuk a ruhátá eltűnt tárgyak gi nyomozás al tessu rendőrség Mihalache belü a nyomozás me Costescu kihallá dó résztvevőit i felügyelő rende zavargó ifiak l ügyminisztérium niszterumhoz f megfelelő fegy mazták velük s küldött kihalló áldozatait és b böző informácó készítette el a előterjesztendő Jasi, decemb

Vegven

Művészi blonde keretek megren magyár, v. l

Loptak és raboltak a Jasi zsidó jótékonyági bál támadói

A Zsidó Part képviselőinek intervenciójára energikusan folyik a vizsgálat a huligánok ellen. Több letartóztatást fogantatosított a jasi rendőrség

Bucuresti-Bukarest, december 29. (Az Új Kelet tud.) Beszámoltunk annakidején arról a felháborító támadásról, amelyet a jasi „Emberszeretet” nevű zsidó jótékonyági egyesület bálja ellen rendezett néhány fiatalember. Ejjéltájban támadták meg a bálzókat, akik nem voltak erre a szokatlan látogatásra elkészülve és emiatt nem is tudtak kellőképpen védekezni a támadással szemben. Borzalmas pánik keletkezett, a bálközül többen elájultak, míg a támadók és a bál férfivendégei között verekedésre került sor. Többen megsérültek és a támadás által keletkezett zürzavarban ezenfelül a bálzók értékes holmijai is eltűntek. Bundákat és télikabátokat loptak el a támadók a ruhatárból, majd a báltermet, amely időközben kiürült, teljesen lerombolták.

Megindul a vizsgálat A támadás leirhatatlan felháborodást váltott ki az egész ország zsidó lakosságában. A zsidó országgyűlési képviselők intervenciáltak Maniu miniszterelnöknel és Mihalache belügyminiszternél, akik

energikus szankciókat követeltek. Mihalache közölte, hogy egy rendőrségi felügyelőt küld Jasiba, annak megállapítására, hogy miért nem fogantatosították az ottani hatóságok megfelelő övintézkedéseket. Közben Eugen Pavlescu, a jasi rendőrség kvesztora, beindította a nyomozást, amelynek eredményeképpen.

A bál megtámadó huligánok közül tizenötnek a személynazonosságát sikerült megállapítani.

Ezek közül négyen a jasi egyetem különböző fakultásainak hallgatói, három pedig a konzervatórium növendékei. A többiek a bál éjszaka után hazautaztak karácsonyi vakációra szüleikhez.

A rendőrség egy névtelen felejelentés alapján házkutatást tartott Oprea esztrád Strada Talpein lévő műhelyében ahol

több télikabátot és a bál éjszaka alatt ellopt tárgyakat találtak meg.

Megállapította a vizsgálat, hogy a lopt tárgyakat egy Botezatu nevű esztrádiasegéd, Constantin Pescaru konzervatóriumi hallgató és egy Eduard Macri nevű fiatalember vitték oda. Valamennyiüket letartóztatták. A három derék ifjú a szembesítések után kénytelen volt bevallani, hogy ők lopták el a holmikat a zsidó bálzókól. Tegnap délelőtt átadták őket az ügyészségnek.

A jasi törvényszék főügyésze *verekedés és rombolás címén* beindította meg ellenük az eljárást. A vizsgálóbíró még nem bocsátotta ki ellenük a letartóztatási végzést.

Ujabb letartóztatások

Ugyancsak bebizonyosodást nyert Anica Rosca és Anica Ooste cselédjeinek a rombolásban való részvételéről. Letartóztatták őket és megtalálták náluk a ruhatár kifosztása alkalmával eltűnt tárgyak egy részét. A rendőrségi nyomozás alatt Jasiba érkezett Costescu rendőrségi vezérfelügyelő, akit Mihalache belügyminiszter küldött ki, a nyomozás menetének ellenőrzésére. Costescu kihallgatta a bál éjszaka zsidó résztvevőit is. Pavlescu kvesztor a felügyelő rendelkezésére bocsátotta a zavargó ifjak listáját, amelyre a belügyminisztérium a közoktatásügyi minisztériumhoz fog továbbítani, hogy a megfelelő fegyelmi szankciókat alkalmazhassék velük szemben. A központi kiküldött kihallgatta továbbá a támadás áldozatait és bűnöseit, valamint különböző informátorokat és ezek alapján készítette el a belügyminisztériumhoz előterjesztendő jelentését.

Jasi, december 30. Az ügyészség sza.

Vegven a termelőtől

Művészi blondell. fénykép- és blondell-keretek megrendelésre is gyári áron: Rámagyár, v. Bartha Miklós uca 16.

a balti utóólából jelentik: megbeszélések kormányai minióról.

badlára helyezte Constantin Pescaru konzervatóriumi növendéket és Rosca Anica cselédleányt, akik ellen nem merült fel elegendő bizonyíték.

A farkas és a bánrány meséje Ugyancsak a rombolással kapcsolatosan tegnap délelőtt megbeszélés volt az ügyészségen Coroi vezérőgyész, Pogonai főügyész, Camarzan vizsgálóbíró, Macelaru és Costescu rendőrségi vezérfelügyelők és Pavlescu kvesztor között.

A letartóztatásokkal kapcsolatosan a nyomozás vezetői megállapították — írja a Dimineata —, hogy a diákokat, akik a bálzók közönséget megtámadták, három egyén felrevezette. Ezek az eddig még ismeretlen egyének

azt a hírt terjesztették a diákok között, hogy a bálteremben a többségben lévő zsidók bántalmazták a keresztény jelenlévőket.

Pavlescu rendőrkvesztor kijelentette végül, hogy a diákok nem loptak el egyetlen tárgyat sem és nem rombol-

tak Azok, akik loptak és raboltak, olyan elemek közül kerültek ki, akiknek semmilyen közösségük és kapcsolatauk nincs a diáksággal.

Szankciókat! Hogy Costescu felügyelő mit állapított meg a jasi rendőrhatalóságok könynyelmű felkészültségével kapcsolatosan, azt egyelőre nem lehet tudni. Minden esetre a zsidó képviselők energikus intervenciójának köszönhető, hogy a jasi hatóságok felsőbb utasításra kénytelenek voltak akcióbba lépni és megtorló intézkedéseket fogantatosítani a zsidó bálzókat megtámadó huligánokkal szemben. Azok után, hogy a loptott tárgyakat megtalálták,

az eltusolásnak valóban nincs helye. A jasi hatóságok tartoznak a legenergikusabb megtorló intézkedéseket fogantatosítani a támadókkal szemben, kiknek nem volt elegendő a bálzók bántalmazása, hanem loptak és raboltak is az antiszemitizmus szent nevében.

Lord Melchet Bukarestben

A román kormány is fogadni fogja az angolai zsidóság fiatal vezérét

Bucuresti-Bukarest, dec. 30. Lord Melchet, aki a cionista építőmunkában és a zsidó közéletben is méltó köve tője apjának, európai körutja során december 30-án Bukarestbe érkezik.

Az ifjú Melchet a Makkaki sport-szövetség megerősítése és kiépítése érdekében keresi fel Európa nagyobb zsidó centrumait. December 16-án Párizsban, 23-án Berlinben volt, ahol megünnepelésben részesítették a Makkabi csoportok és a cionista szervezetek. Berlinből Varsóba utazott dr. Lelewer, a Makkabi világszövetség elnöke kisérétében, majd innen Bukarest-

be megy, ahol két napot fog tölteni.

A Makkabi bukaresti csoportja és a romániai cionista szervezet nagy ünnepeket készít elő Lord Melchet tiszteletére. Az előkészületek élén Max Auschnitt, a neves zsidó nagyiparos áll, aki villájában fogja vendégül látni az ifjú lordot Ertesüléseink szerint a kormány is megfelelő módon fogja fogadni a volt angol miniszter és a nagy zsidó vezér fiát, aki egyik legodaadóbb harcosa és támogatója az épülő Palesztinának, sőt maga is palesztinai állampolgár.

Egy új teória: a szakértők idézték elő a gazdasági válságot

Vlad Aurel jobboldali orientálódást kér, de ellensége az antiszemitizmusnak és fasizmusnak

„Minél kisebb egy párt, annál nagyobb a demagógiája” — mondja a volt kultuszminiszter

Déva, december 30. Vlad Aurel, a konzervatívellenes mozgalom elkeseredett vezetője, ma érkezett vissza propaganda körútjáról. A volt kultuszminiszter kijelentette az újságírók előtt, hogy a mezőgazdasági tartozások kérdését csak úgy szabad megoldani, hogy a megoldás ne legyen alkotmányellenes és ne tegye tönkre az ország hitelét. Vannak adások — mondja —, akiket meg lehet menteni és vannak, akiket hagyni kell elbukni, mert a gazdasági harc is megköveteli a maga áldozatait (?) Azokat, kiknek tartozása nem haladja túl vagyonyuk értékének 30 százalékát, segíteni kell oly módon, hogy az állam is magára vállalja az adósságok egy részét. Ami a többi adósságot illeti, Vlad Aurelnek az a véleménye, hogy kiméretlenül hozza kell látni a mai helyzet likvidálását.

Az újságírók megkérdezték, hogy miért akarja Vlad Aurel azt, hogy a nemzeti parasztpárt s általában a politikai élet jobbra orientálódjék.

— Feltétlenül szükségesnek tartom a jobbra orientálódást, hogy helyreálljon az egyensúly a nálunk annyira elterjedt forradalmi és konzervatív álláspontok között. Ma inkább mint valaha van szüksége közéletünknek az egyensúlyozottságra, a stabilitásra.

— A nemzeti parasztpárti ifjuság balra orientálódik — vetettük közbe.

— Az ifjak általában szélsőségesek. Én is szociálista voltam, míg fiatal voltam, mert akkor nem vettem számot a reális helyzettel. Ma azonban tudom, hogy nem lehet megvalósítani az összes elveket, bármilyen szépek is volnának. Mi itt Romániában már elmentünk a legszélsőbb baloldalig, úgy, hogy már csak két lehetőség van hátra: vagy jobbra fordulunk, vagy pedig átmegyünk a kommunizmus táborába. Ami pedig a nemzeti parasztpárti ifjuságot illeti, meg kell mondanom, hogy én megértem, de nem helyselem álláspontjukat. — Talán a jobboldali ifjuságot istápolja?

Corso Mozgó
A filmek koronája:
Árkádia hercege
Főszereplők:
Willi Forst és Lyane Haid
Zenéje Robert Stolz. Rendezte Karl Hartl. Budapesten 5 mozgóban futott a film egyszerre óriási sikerrel. Gondoskodjék idejében jegyeről! Premier dec. 30-án

— Szó sincs róla. A jobboldali ifjuság túlló a célon. Sohasem approbáltam és nem approbálom sem az antiszemítizmust, sem a fasizmust.

— Mint jobboldali politikus, hogyan ítéli meg a gyulafehérvári határozatoknak a kisebbségekre vonatkozó intézkedéseit?

Autonómia helyett — nemzeti szabadság

— Gyulafehérvárra Goldis egy ki-nyomatott határozati javaslattal jött, amely autonómiát akart adni az összes Romániában együttélő népek számára. Én élesen elellenem ezt a határozati javaslatot, mert nem vagyok hajlandó annyi autonómiához hozzájárulni, ahány nép él Romániában. Ellenzése-rem ki is javították az autonómia kifejezést nemzeti szabadságra.

— Igaz, hogy új pártot akar alakítani?

— Távol áll tőlem a gondolat is, hogy közéletünket újabb párttal kom-plikáljam, már csak azért is, mert határozott ellensége vagyok a kispártoknak. Kértem és kérem most is, hogy ne hezitsék meg a kispártok működését, mert minél kisebb egy politikai szervezet, annál nagyobb demagógiát csinál, tudva, hogy nem felelős azért, amit mond.

Végül kijelentette Vlad Aurel hogy a jelenlegi válság nagyrészt a szakértőknek köszönhető, akik nem tudnak az elméletekből kievickélni. Ilyen szakértőkkel, akik csak összezavarják a dolgokat, meg van terhelve a nemzeti parasztpárti kormány is. Így nyilatkozott Vlad Aurel, akinek furcsa ellentmondásai és nem egészen világos elméletei mögött kétségtelenül határozottan re-akciós politikus áll.

— Nagy cukorgyárat alapítanak Palesztinában. Palesztinai és külföldi zsidó kapitalisták megállapodást kötöttek egy nagy cukorgyár alapítására. Ez lesz az első nagy cukorgyára Palesztinának, amely azonban Szíriát, Cyprust és a többi szomszédos országokat is el fogja látni. Palesztina évente 12 ezer tonna cukrot fogyaszt, Szíria, Cyprus és Transzjordánia cukorszüksége pedig évente 35 ezer tonna.

Eladók
a Ponciera str. Memorandumai (volt Unió ucca) 27 szám alatti telkén felépítendő házak és különböző nagyságu
öröklakások
Ertekezni délelőtt 9-2 óra között dr. Bohatier és Deveseri építkezési irodájában Piata G. Sion 4. (volt Szentgyörgy tér) egyetemi könyvtárral szemben. Telefon 9-44.

Szinkör mozgó
Charles Farrell, Elissa Landi, Myrna Loy

Szinkör mozgó
Szerelem és becsület

A palesztinai munkáspártok rendkívüli konferenciája

Az egyesült munkáspártok a cionista világkongresszus meghódítására készülnek

Független kolonizációs alapot létesítenek a cionista munkáspártok. Ujra kísért a telekspekuláció

„Keren Kajemeth és Keren Hajesszod nélküli nincs kolonizáció“

Jeruzsálem, december 29. A napokban rendkívüli konferenciát tartottak a palesztinai zsidó munkáspártok, amelyen az 1933 nyarán összeülő XVIII. cionista világkongresszus előkészületeivel kapcsolatos problémákat tárgyalták meg. Több határozatot hoztak, amelyek főképpen a zsidó munkásmozgalom összes erőinek megszervezésére irányulnak a cionista kongresszusnak a munkásság által való „meghódítása” érdekében. A vita során kifejezésre jutott az a felfogás, hogy miután Palesztina különböző cionista csoportjaiban folyamatban levő intenzív erőcsoportosítás következtében a kongresszuson komoly harcra van kilátás a vezetésért, a cionista munkásság el van határozva arra, hogy a munkásfrontot döntő erőként vonulassa fel a kongresszusra és átvegye a cionista világsszervezet vezetésének felelősségét. Felhívást intéztek a világ összes cionista munkás szervezeteihez, hogy összes erőiket a kongresszusi választási harcra mobilizálják.

Uj munkás-kolonizációs alap

A további határozatok során a konferencia a cionista mozgalom újjászervezését követeli oly módon, hogy minden országban egyetlen átfogó cionista szervezet legyen, amely magába foglalja a cionizmus összes árnálalatait. Egy ilyen újjászervezés a leghatásosabb eszköz a konstruktív cionista erők konszolidálására.

Számos határozatot hoztak a kolonizációs és a gazdasági politikára vonatkozólag is. Ezeknek középpontjában az a rezolúció áll, amely egy független munkás-kolonizációs alap megteremtését tűzi ki céljául, amely a Histadruth szövetkezeti kolonizációs instrumentumának, a NIR-nek (munkás föld-alap) szolgálatában fog állni. A NIR a munkásosztály mezőgazdasági telepítésének ügyosztályaként fog szerepelni és a kolonizációs mű nemzeti- és privat-intézményeivel fog együtt működni. A konferencia felhívással fordul az összes zsidó munkásokhoz és a palesztinai munkásmozgalom barátaihoz, hogy gyűjtsenek jegyzéseket, amelyek a nemzeti alapok diszkreditálására és gyengítésére irányulnak. A Keren Kajemeth és Keren Hajesszod nélküli nincs tömegbevándorlás és kolonizáció Palesztinában.

A telekspekuláció ellen a konferencia tiltakozik a telekspekuláció ellen, amelynek újabb jelei mutat-

koznak Palesztinában és amely könnyen hozzájárulhat a nagyobb tömegbevándorlás kilátásainak tönkretételéhez. A Keren Kajemeth az egyetlen hathatós biztosíték eme veszedelem ellen. Egy másik határozatban a munkáspártok kötelezik magukat, hogy az összes zsidó bevándorlóknak, akik produktív egzisztenciát akarnak Palesztinában alapítani, akár mezőgazdaságban, akár iparban, minden segítségüket és támogatásukat megadják.

A konferencia ezután állást foglalt a kormányznak a városi autonómia vonatkozó terve ellen, amely a meglévő auto-

Megnyílt Bukarestben az állandó ipari kiállítás

E.P.A.I.R

Argus

Ne mulassza el megtekinteni

Olcsó árak. Kitűnő vásárlóközpont. Közvetítő Iroda

Bulevardul Tache Ionescu 10.
Ciclop-palota

EGYESÜLETI ÉLET

A Mizrahi ifjuság chanuka-estje. Vasárnap este tartotta a helybeli Mizrahi ifjuság hálás közönség előtt chanuka-ünnepségét a kat. gimnázium dísztermében. Neumann Jenő prólogja után Neumann Cheski gyűjtötte meg a chanuka gyertyát, melyet a Maoz Zur elnevelése követett. Grosz Lea érzéssel szavalta Bialik Haszade című versét. Morris Rosenfeld Ihr Kleine lichtecek c. élőképjelentben, melyet szavalókörös kísért, Meister Zalmen egy szőlőben remekelt. Lax Márton jiddis kupléit és jeleneteit, melyeket Mandula Elvira hozzáértéssel kísért zongorán, a közönség többször kitapsolta. Juda Halévynek Eljösztök-e című versét az 5 éves Klein Zissuka szavalta gyermekü bájjal s rátermettséggel. Majd a műkedvelőgárda egy galutképet mutatott be jiddis éneklésével. Ünnepi beszédet Pistiner Avram tartott, aki párhuzamot vont a Makkabeusok és a mai chalucok között. „A mindent elpusztító magyartüzekre mi ilyen apró szeretetlángokakl felelünk” — mondotta plasztikusan felépített beszédében Pistiner Avram. Most egy Ofn Pripetschik c. életkép következett. Patai Chalucok énekét Rooz Vilmosnak meg kellett ismételnie. Wald Hermán zeneszámaival, melyeket Wald Renée kísért zongorán, élvezettel hallgatta a közönség. Románcokat és egy héber bölcsődalt interpretált ez a nagytehetségű művészpár. Egy jiddis énekeduetben Müller József és Meiszter Lázár kitűnők voltak. Márkus Aladár szerkesztő humorral előadott epizódjai után még egy élőkép következett a chalucok életéből. A kibővített szavalóköröst Rószler karnagy nagy körültekintéssel vezette.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A Magyar Színház szilveszteri szenzációja. A szilveszterre hazatérő magyar színtársulat nagy szenzációja lesz az Ezerjő, amelyet szombaton este 9 órakor játszanak. Az ezerjő látványos revüoperett, tánc- és dalbetétekkel, színpadi trükkökkel, meglepetésekkel, úgy hogy az előadás komplett szilveszteri kabarét foglal magába. Éjjelfelkor malac, pezsgő és színházjegy sorsolás lesz a közönség között. Január 2-án kerül színre a műsor második szenzációja, az Irja hadnagy, amelynek előadására a legnagyobb apparátussal készül a színház.

Magyar Színház heti műsora
Szombaton, dec. 31-én este 9 órakor: Ezerjő. (Revüoperett-ujdonosság előszőr. A teljes operett- és prózai egvüttes fellépése. Az előadás keretében nagy szilveszteri kabaré. Ma-

nomia megbénítását jelenti és tiltakozik főleg azon terv ellen, amely a nőket ki akarja zárni a városi ügyvezetésből.

lac-, pezsgő- és színházjegysorsolás. Rendező: Tompa Béla. Sorozatszám: 24.)
Vasárnap d. u. 3-kor: Jó házból való urilány. (3-adszor. Sorozatszám: 25.)
Vasárnap d. u. 6-kor: Ezerjő. (2-adszor. Sorozatszám: 26.)
Vasárnap este 9-kor: Ezerjő. (3-adszor. Sorozatszám: 27.)
Hétfőn este 9-kor: Irja hadnagy. (Meller Rózi világhírű vigjátéka 13 képben. Tíz új díszlet. Rendező: Földényi László. Sorozatszám: 28.)
Kedden este 9-kor: Irja hadnagy. (2-adszor. Sorozatszám: 29.)
Szerdán este 9-kor: Irja hadnagy. (3-adszor. Sorozatszám: 30.)

Az Opera műsora
Péntek, dec. 30: Cigánybáró.
Vasárnap, január 1. (este): A denevér.

Zinkör-Mozgó műsora
Pénteken 3, 5, 7 és 9 órakor: Szerelmem és becsület. A főszerepekben: Charles Farrell, Elissa Landi és Myrna Loy.
Január 6-án: Kiki. A főszerepben: Anny Ondra.

CORSO-MOZGO műsora
Arkádia hercege. Lyane Haid, Willy Forst. Stolz zene. Rendező: Karl Ha.rtl.

ROYAL-MOZGO műsora
(Iparkamara új palotájában)
Ma, pénteken utoljára: Gitta. Alpar Gitta, Gustav Fröhlich világláger. Szombattól: Az Aszfaltbetyár. Willy Fritsch-el.
Vasárnap d. e. 11-kor matiné: Leánykereskedők karmaiban. Dita Parloval. 10 és 15 lejes helyárak.

SELECT-MOZGO műsora
Péntek, 3, 5, 7 és 9 órakor:
Szombat, 3, 5, 7 és 9 órakor:
Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor:
Hétfő 3, 5, 7 és 9 órakor:

„GRAND HOTEL“ a szezon legnagyobb slágera. Főszerepekben: a híres művészek: Greta Garbo, John Barrymore, Lionel Barrymore, Lewis Stone, Ioan Craioford, Wallace Berry, Wicky Baum híres regénye nyomán. Műsoron kívül legújabb hangos heti hiradó.

URANIA-MOZGO műsora
Péntek 3, 5, 7 és 9 órakor:
„AZ AMERIKAI FIÚ“ szenzációs vgtjáték. Főszerepekben: Schneider Magda és Georg Alexander.
Szombat 3, 5, 7 és 9 órakor:
Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor:
Hétfő 3, 5, 7 és 9 órakor:

Titkos kiküldetésben. Érdekfeszítő, izgalmas kémdráma, küzdelem a szerelem és kötelesség között. Főszerepben: Harry Piel. Műsoron kívül legújabb hangos heti hiradó.

RÁDIÓ MŰSOR

Péntek, december 30.

Bukarest. 20: Rádiózenekar. 21.45: Hírek.

Budapest. 9.15: Hangv. 9.30: Hírek — Hírek. 12.05: Házikvartett. 2.45: Hírek. 3.30: Diáklőra. 4.45: Grammfónhangv. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás. 5.30: Móra Ferenc felolvasása. 6: Szalonzene-kara. 7.15: Petőfi legenda. 7.45: Cigányzene. 9: Külügyi negyedóra. 9.15: Másfél óras könnyű zene. 10: Pontos időjelzés, időjárás, majd jazz.

Bécs. 19.40: Kálmán: Bajadér.
Breslau. 22.30: Dalmüvek belépő zenéi.
Frankfurt. 21: Romantikus dalok.
Stuttgart. 20: Zenekari hangv.
Varsó. 20.15: Szimf. hangv.
Milánó. 20.40: Szimf. hangv.
Róma. 20.45: Szimf. hangv.
Prága. 19.25: Jazz négyes.
Pozsony. 20.05: Zongorahangv.
Brünn. 22.15: Zongorahangv.
Stockholm. 20.45: Szólisták. 22: Orgona

APRÓ HIRDETÉSEK

Iparvállalat keres február 1-re központi fekvésű 4-6 szobás lehetőleg déli fekvésű irodahelyiséget. Ajánlatokat „Iparvállalat” jellegére a kiadóba.

Használt jökarban levő gyermekocsit keresek megvételre. Címet kérem a kiadóba leadni.

Naponta frissen fejt kóser tehén- és bivalytej (házhoz szállítva is), valamint tejszín, tejföl, vaj és túró kapható Schwartz Ignácánál, Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7. Ugyanott vegetáriánus koszt — kibővítésre is — kapható. Csak megrendelésre.

VARRÓNÓ, elsőrangú francia- és angol munkás vállalja nagyon olcsón a legköltségteljesen készítését csakis saját lakásán: Cal C. Victoriei 139. sz. (háttul az udvarban.)

Egy nagy gyárhelyiség kiadó január 1-re. Értekezni Honvéd ucca 73. alatt.

Kóser vendéglőbe perfekt szakácsnő és két ügyes kiszolgálóleány kerestetik. Bővebbet a Newyork portásánál.

A legolcsóbb magyar lexikon a **Genius Kis Lexikon**,

mely 1618 hasábján 110.000 sorban 40.000 cikket, 800 ábrát, 64 műmellékletet tartalmaz. Az 1932-es kiadás ára 545 lej helyett 120 lej fűzve, 150 lej egész vázronba kötve. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portóköltség (20 lej) előzetes beklüldése mellett (bővebben is) vagy utánvétellel.

Az Uj Kelet könyvjegyzéke

Körömdi: Ind. 715	32 L
Szenderkényi Anna: Felszabadultak	32 L
Emil Ludwig: Mussolini	57 L
H. Miklós cár bizalmas levele: Szerelmem és tragédiám	56 L
Heltai: Életke	67 L
Károly Sándor: Az 500.ik emelet	40 L
B. Russel: Kina	90 L
Kassák Lajos: Angyalföld	65 L
Jarnó József: Börtön	40 L
Komor András: Fischmann S. utóda	48 L
Wells: A láthatatlan ember	32 L
Julien Green: Adrienne	44 L
Móricz Zsigmond: Forró mezők	44 L
Sinclair Lewis: Wreen uruk	44 L
Sherwood Anderson: Tar	44 L
Paul Bourget: A lelkiismeret	44 L
Kötájev: A sikkasztók	44 L
Krády Gyula: Boldogult urfikoromban	44 L
Szinyvai Zoltán: Aranykarika	44 L
Smeljev: A pincér	44 L
Bojer: A nagy éhség	44 L
Bibó Lajos: Kétlelkű szerelem	44 L
Heltai Jenő: Almokháza	44 L
Sigríd Undset: Tavasz	44 L

Willy Fritsch
és olyan az „As”
című filmjében fut a veszter este sorsolás. W

— Dus szü...
Északkanadában...
északkanadai...
dus urán-szu...
Szakértők erős...
az ércet. Az...
mányt most do...
elégedve, ha a...
gram rádiómu...
— Istmet ére...
tőzsdén. Londo...
gabonatőzsdén...
sek következte...
szerint nincs é...
nai jelentése...
piacot.

— Gépfegyve...
gyel katonai...
Varsóból jelen...
gépfegyveres...
területre téved...
pilótája s két...
pilótég szemé...
gép segítségé...
kezett s a tűz...
tak. Egyik oros...
leten lezuhant...
pilótája életét...
got fognak kik...
csapás körülm...
sére.

— Bombamer...
tomi király el...
Az egyiptomi C...
jának kertjében...
meg kellett vo...
zetre beállított...
találtak.

— Halálra...
munistát egy...
miatt. Londonb...
törvényszék eg...
szak miatt halá...
s egy harmadik...
büntetéssel sui...

— Hoover é...
amerikai cioni...
jelentik: A na...
rendeztek a nev...
ben Morris Ro...
nista szerveze...
most töltötte b...
husz éves jubi...
velt elnökölt. v...
Newyork állam...
kolov a Jewis...
mann Chaim, a...
szöntötték M...
kalomból. A b...
Felix M. Warb...
hen S. Wise, J...
rikai zsidóság...
meltatták M. F...
káját.

— Az angol...
szósz. Egy ang...
lamentben azt...
ment büffetjébe...
nak fel és se...
nemzet érdeké...
fogyasszanak...
lyettesíthetik...
azt választotta...
mindössze ny...
tett szószból...
üveg elfogyas...
büffetjébe be...
szókat. Ha az...
nek egyéb gor...
szósz bevezeté...
mondani, hog...

HIREK

Willy Fritsch
elegáns fiatal kedves elragadó galáns és olyan... szemtelen az „Aszfaltbetűr”

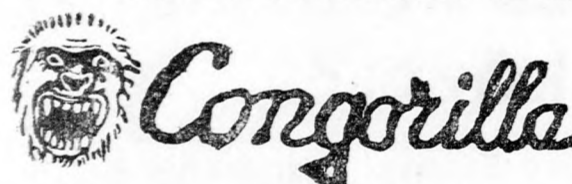
című filmjében, mely a Royal-mozgóban fut december 31-től. Szilveszter este nagy malac- és pezsgősorsolás. Western Electric csodabeszélőgép.

Dus szurokértelpre bukkantak Északkanadában. Londomból jelentik: Az északkanadai Nagy Medve-tó közelében dus urán-szurokértelpre bukkantak. Szakértők erősen rádió-aktívknak tartják az ércet. Az első 75 tonnás ércszállítványt most dolgozzák fel. Meg lesznek elégedve, ha a hatalmas mennyiségből 7 gram rádiumot sikerül előállítani.

Istmet áresés volt a csikágói gabona tőzsdén. Londomból jelentik: A csikágói gabonátőzsdén ismét lényegesebb áresések következtek be. Amerikában ezidő szerint nincs exportkereslet. Az argentinai jelentések is lánghává teszik a piacot.

Gépfegyveres légi harc orosz és lengyel katonai repülőgépek pilótái között. Varsóból jelentik: Az orosz határvidéken gépfegyveres légi harc folyt egy lengyel területre tévedt orosz katonai repülőgép pilótája s két üldöző lengyel katonai repülőgép személyzete között. Az orosz gép segítségére két másik repülő is érkezett s a tűzharcba ezek is beavatkoztak. Egyik orosz repülőgép lengyel területen lezuhant tűzharc közben s két pilótája életét veszítette. Vegyesbizottságot fognak kiküldeni a határszéli összecsapás körülményeinek teljes felderítésére.

Bombamerénylet készült Fuad egyiptomi király ellen. Londomból jelentik: Az egyiptomi Gizeh új mérnöki főiskolájának kertjében, amelyet Fuad királynak meg kellett volna látogatnia, óraszerkezetre beállított, fel nem robbant bombát találtak.

Halálra ítélték két moszkvai kommunistát egy leányon elkövetett erőszak miatt. Londomból jelentik: Moszkvában a törvényszék egy leányon elkövetett erőszak miatt halálra ítélt két kommunistát s egy harmadik vádlottat 10 évi fegyházbüntetéssel sújtott.

Hoover és Roosevelt üdvözlései egy amerikai cionista vezérhez. Newyorkból jelentik: A napokban nagy bankettet rendeztek a newyorki Astor szálló termeiben Morris Rothenberg, az amerikai cionista szervezet elnökének tiszteletére most töltötte be cionista munkásságának husz éves jubileumát. Hoover és Roosevelt elnökölt, valamint Herbert Lehman, Newyork állam kormányzója, Nahum Szokolov a Jewish Agency elnöke, Weizmann Chaim, stb. üdvözlő levélben köszöntötték M. Rothenberget ebből az alkalomból. A banketten Nathan Straus, Felix M. Warburg, dr. Cyrus Adler, Stephen S. Wise, James Marshall és az amerikai zsidóság többi vezéregyéniségei méltatták M. Rothenberg Palesztina-munkáját.

Az angol parlament és az amerikai szász. Egy angol képviselő felszólalt a parlamentben azt illetőleg, hogy a parlament büféjében amerikai szász szolgálak fel és semmiképpen sem egyezik a nemzet érdekével, hogy amerikai árut fogyasszanak ott, ahol angol áruval helyettesíthetik azt. Sir Joseph Gannon azt válaszolta a képviselőnek, hogy mindössze nyolc üvegük van az említett szászól s ilyen formán a nyolc üveg elfogyasztása után a parlament büféjébe bevezethetik a nemzeti szászokat. Ha az angol nemzet képviselőinek egyéb gondja nincs, csak a nemzeti szász bevezetése, akkor igazán el lehet mondani, hogy Angliának jól megy...

A kolozsvári Interimárbizottság megkezdte a vízművek új szabálytervezetének tárgyalását

Egy hélig fog tartani a vita az új szabályrendelet fölött

Cluj-Kolozsvár, december 29. (Az Új Kelet tud.) Az ünnepi szünet után a kolozsvári városi tanács a vízművek új szabályzatának tárgyalását kezdte meg. Csütörtök délelőtt féltizenegy órakor a vízmű igazgatóság részéről megjelent a városházán Oros Viorel, a vízművek igazgatója és az interimár bizottságnak tagjai. A tanácskozáskor dr. Deleu Victor polgármester dolgozószobájában kezdődtek meg és azon a polgármesteren kívül Flaviu Laurentiu alpolgármester, dr. A. T. Muresan mérnök, Tuffli Richard volt alpolgármester, dr. Weisz Jenő, Iacob Ad-

rian, dr. Nagy, dr. Kovács, interimárbizottsági tagok vettek részt.

Az interimár bizottság a késő déli órákba nyúló tanácskozáson a vízmű tervezetét általánosságban tárgyalták meg és itt nem is volt nézeteltérés a tanács tagjai között. Az interimárbizottság pénteken részletekben fogja tárgyalni az új tervezet és ekkor fogják a tanácsosok a tervezet egyes pontjaira vonatkozó véleményüket közölni. A nagyfontosságú kérdésben a tanácskozáskor valószínűleg egy hetet fognak igénybevenni.

Hirtelen halál a kocsmá előtt. Az egyik malomcecai vendéglő előtt tegnap este haldokló embert találtak a járőrök. A munkáskülső embert eszméletlen állapotban a klinikára szállították, ahol az éjszaka folyamán meghalt. A szerencsétlenül semmiféle igazoló iratot nem találtak és így meg nem sikerült személyazonosságát megállapítani. A III-ik kerületi rendőrkapitányság megkezdte a nyomozást.

Chanuka-rendezvények Marosvásárhelyen. A cionista helyecsoport kulturális bizottságának kezdeményezésére a marosvásárhelyi cionista ifjúsági szervezetek csoportjai vasárnap délelőtt chanuka-ünnepélyt tartottak, amelynek minden egyes száma héber volt. Zsufolásig megtelt a klub nagyterme, az ifjúság mintegy 250 taggal jelent meg. Akik nem is tudták — látták —, hogy itt a hallgatóság nagy része jól és egyrésze többé-kevésbé érti a héber nyelvet. A gyűlés a héber nyelvet, az ercei gondolat, a cionizmus melletti lelkes demonstrálással, héber dalokkal és táncokkal fejeződött be. Este Kohn Mártonné, a KKL elnöknője saját költségén teát adott 150—200 embernek. Mindent, ami a teastélyhez kellett — tea, teasütemény, pazar buffet, zene, hangulat — mindent Kohn Mártonné adott. Meghívók nem lettek szétküldve és mégis az összes termeket zsufolásig megtöltötték a vásárhelyi zsidók.

Alarcos rablók a konstancai országúton. Konstancából jelentik: Szerda délután a konstancai országúton három alarcos rabló támadta meg Matei Ruzalschi konstancai lakost. A rablók levették Ruzalschit, elvették a pénzt végül megsebesítették egy revolverrel, hogy a szerencsétlen ember ne legyen képes üldözni őket. A nyomozás folyamathoz van a rablók kézrekerítésének ügyében.

A miniszter autót csinált a cillinderéhez. Newyorkból jelentik: Az amerikai postaügyi miniszter jellegzetes szokásai közé tartozik, hogy ünnepélyes alkalmakkor cilindert szokot viselni. Miután a miniszter autója túlságosan alacsony fedelű volt, a cillinder minden alkalommal alaposan megrongálódott. A postaügyi miniszter erre elhatározta, hogy csináltat egy megfelelő autót a cillinderhez. Ez meg is történt. Pillanatnyilag az amerikai posta mérlegének aktívája növekedett egy 32 ezer dolláros autóval, amelynek költségeit különböző megakarításokkal igyekezni fedezni az ötletes miniszter.

Sürü kód Bécs felett. Bécsből jelentik: Az osztrák főváros fölött egész napon át sürü, áthatlan kód terjengett. Az uceai lámpák égtek, de nem igen terjesztettek világságot. A forgalmat csak a legnagyobb nehézségek között és csigalassúsággal tudták lebonyolítani.

Vakmerő gyilkosság Tighinában. Tighinából jelentik: Zinovi Orlianschi tighinai lakos szerdán délelőtt eltávozott hazulról üzleti ügyben. Két nap múlva Hagimus községbeli lakosok a város felé menet megtalálták a tighinai országúton Zinovi Orlianschinak a holt testét. A rendőrség azonnal megindította a nyomozást a rejtélyes gyilkosság ügyében. Zinovi Orlianschi rendőrségi körökben ismerték, miután gyakran vett részt kommunista zavargásokban. A rendőrség valószínűnek tartja, hogy Zinovi ismert a kommunista szervezet egyes titkait s miután ezek félték, hogy Orlianschi besugja az adatokat a rendőrségnek, meggyilkolták a szerencsétlen embert.

Uj napilap Palesztinában. Jeruzsálemből jelentik: A palesztinai kormány jóváhagyta az Agudasz Jiszráél felhívását, amelyben egy új héber napilap megindításának engedélyezését kérte. Az új lap címe „Jiszroel” lesz és 1933 elején fog megindulni.

Kolozsvár társadalmi és művészeti eseménye lesz az újságírók szilveszteri mulatsága. Nagy érdeklődés nyilvánul meg az újságírók szilveszteri mulatsága iránt, melyet a Newyorki összes termelők tartanak meg. Egy pillanatra sem lehet kétséges a legnagyobb siker, hiszen ami ötlet megvalósítható, mindent megvalósítottak, hogy a közönség egy igazán kellemesen eltöltött éjszaka emlékével távozzon az újságírók multságáról. Többek között igazán magas nívójú kabaré lesz, amelynek keretében fellépnek Rózsa Anna az Opera kiváló énekesnője, Gloria Viola az Opera primballerinája, Angyal Csibi szubrett chansette, Sánta Ilus és Traurig Gizi énekesnők, Stefanescu-Goangá a brüsszeli operaház baritonistája, Szakács Árpád és Tompa Pufi, mint Haecsek Sajó, Csermák Lajos bonvivánt néhány gyönyörű tangót fog énekelni, Bretán Miklós műdalokkal lép fel, Ithász Bandi és Hegyessy Ica pedig a legújabb táncokat mutatják be. A karmesteri tisztelet Brody Miklós tölti be, míg a konferánzió Végh József lesz. A kabaré után következik a szilveszteri királynő választás, majd a tombola, melyen több mint száz érték tárgyat sorsolnak ki.

Ma utoljára
GITTA
Alpár Gitta és Gustav Fröhlich
világlágere a Royal Mozgóban

Egy román táncosnót kiutasítottak Franciaországból. A „Paris Midi” nevű francia újság cikket közöl, mely szerint egy Alice Badea nevű román táncosnót a napokban ismeretlen okok miatt kiutasították Franciaországból. A cikk szerint a táncosnőnek pénteken kellett volna megtartani azt az előadását, melyet már napok óta hirdettek a napi sajtóban. A pénteki estély elmaradt most a táncosnő kiutasítása miatt, melyre vonatkozólag a hatóságok mindezekig még semmi felvilágosítást nem adtak.

Veszek aranyat magas napi árban. Régi ékszereket olcsón átalakítok: Orlov ékszerész. Főpostával szembe.

Ujabb pénzhamisító banda Storozimelben. Storozimelből jelentik: A banilai csendőrségnek sikerült felefedezni egy újabb pénzhamisító bandát, akik husz lejesek hamisításával foglalkoztak. A pénzhamisítók lakásán megtaláltak a kliséket és az egész pénzhamisító „gyárat”, melyet azonnal elkoboztak. A nyomozás érdekében a hatóságok mindezekig nem adtak felvilágosítást a pénzhamisítók neveit illetően.

Kommunisták fegyverszállítmányát foglalta le a rendőrség Hamburg közelében. Berlinből jelentik: Hamburg Altónál határos nyugati kerületében, St. Pauliban a rendőrség lefoglalt egy teherautó rakomány fegyvert munitiót kézi gránátot s tartóztatta a szállítmány 4 kísérőjét, akiről megállapítás, nyert, hogy a kommunista párt tagjai. Az a gyanu merült fel, hogy a hadifelszerelési anyagot külföldről csempészték a hamburgi kommunistáknak.

NAPRÓL NAPRA

Tegnap volt 37-ik éve annak, hogy a Lumiere-fivérek a párizsi Boulevard des Capucines egyik kávéházának szuterénjében bemutatták első mozgóképvetítő gépjüket. Az új találmány iránt akkor nagyon csekély érdeklődés nyilvánult meg s a mozi csak később. Amerikában kezdte meg világra szóló karrierjét.

A tiroli Zillerhaltban a Bichelalm fellett Oscar Klokow berlini könyvkiadó-vállalat-tulajdonos 24 éves hasonnevű fia 200 méter magasságból lezuhant. A fiatalember vastag hótakaróval borított mezőre esett és pedig olyan szerencsésen hogy nem fulladt bele a hóba és teljesen sértetlen maradt.

Az amerikai teniszjátékosok közül Sutter és Mac Auliffe Amerikából, Allison, Van Ryn és Gledhill amerikai versenyzők pedig ausztráliai turnéjukról Európán át Amerikába visszatérőben részt fognak venni a rivierai teniszversenyen.

A kontinensről légi úton Croydonba szállítás közben az utasszállító repülőgép külön fülkéjében szállított két orosz lán és két puma összeverekedett. Már csaknem szerencsétlenség történt a La Manche csatorna felett, mert a gép egyensúlya a vadállatok elmozdulása miatt megingott amikor az idomító szétválasztotta az orozslánokat s a pilótának sikerült az egyensúlyt helyreállítania.

Bankstownban, Sidney új külvárosában filmváros épül. A vállalkozást ki zárólag angol tőke finanszírozza, az amerikai filmmagnások ajánlközsait elutasították.

A Brunley, az Oldham Athletic és a Preston North End angol futbalcsapatok játékosai kiárusítása utján igyekeznek szabadulni kétségbeesetten nehézségek anyagi helyzetükből. Angliában a futball az alább hagyott s még az első vonalbeli, kitűnő csapatok mérkőzéseinek is évről-évre fogy a közönsége.

Moszkvai jelentés szerint a Ladoga tavon és a Finn öbölben kísérleteket tettek magasfeszültségű drammal történő halászásra. A kísérleteket az orosz oceaográfiai intézet irányítása mellett végezték.

Megnyílt az osztrák színházi muzeum amely számos értékes relikviát őriz Ausztria színházi multjából. Meg lehet találni a muzeumban Eysler Fanny táncpíóit, Schrott Katalin kosztümjeit, évszázaddal ezelőtti időből származó, díszesen himzett tiroli öveket, valódi középkori lovagpáncélt, reneszánsz történetű. A muzeum szemléltetőn mutatja be az osztrák színművészet fejlődését a régi kortól mostanáig.

Havazás indult meg a Champagneban. Párizsból jelentik: A Champagneban fagypontra körüli hőmérséklet mellett havazás indult meg. A Pyreneusok keleti szakaszán még tartanak a nagy esőzések ezzel szemben a Provenceban és a Bretagneban állandó napsütés mellett virágba borultak a barackfák.

A „ZSIDÓ” MARX
Írta: Szabó Imre
A tartalomról: Rabbi Levy Marx családja — Marx Károly zsidó környezete — Marx és a Rotschildok — Bauer és Marx zsidóvitája.
A finom papirosra nyomott példányok
ára 30 lel
Az egyszerű kiadás ára:
15 lel
Megrendelhető bélyeg előzetes beküldése mellett is az Új Kelet könyvostályában Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

ben
A.I.R.
10.
MŰSOR
ember 30.
őzenekar. 21.45:
v. 9.30: Hírek, —
rtett. 2.45: Hírek.
Grammofonhangv.
időjárás. 5.30:
sa. 6: Szabózene-
nda. 7.45: Cigány-
dóra. 9.15: Másfél
Pontos időjelzés.
Bajadér.
ívek belépő zenél.
antikus dalok,
ari hangy.
hangy.
hangy.
megyes.
orahangv.
brahangv.
Misták. 22: Orgona
RŐ
TÉSEK
február 1-re köz-
bás lehetőleg déli
get. Ajánlatokat
a kiadóba.
evő gyermekkoszt
ímet kérem a ki-
jt késer tehén- és
liva is), valamint
és turó kapható
Str. Filipescu
ranott vegetárianus
kapható. Csak
francia- és angol
n olcsón a legk
ését csakis saját
riei 139. sz. (háta)
ség kiadó január
ucca 73. alatt.
rfekt szakácsnő és
ny kerestetik. Bő-
tásánál.
exikon a
Lexikon,
0.000 sorban 40.000
műmellékletet tar-
adás ára 545 lej
150 lej egész vá-
az Új Kelet
sszeg és portó-
be küldése mal-
egy utánvétellel.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Mussolini szét akarja robbantani a kisanantot

Románia keserves dilemma elé került... Választania kell Olaszország, vagy a kisanant között

Titulescunak rövid időn belül három külföldi államtól kellett bocsánatot kérnie a különböző incidensek miatt

Bucuresti-Bukarest, december 29. (Az Uj Kelet tud.) Az utóbbi időben többször is felmerült a romániai sajtóban a hír, hogy Olaszország és Románia között elhidegült a viszony, sőt bizonyos feszültség következett be a két állam között. Hivatalos helyről igyekeztek cáfolni ezt a verziót, a helyzet azonban úgy elmérgesedett, hogy ma már nem lehet takargatni a valót. Egyszerre két olyan incidens is történt, amelyek a két állam közötti kapcsolatokat alaposan aláaknázták.

Ruspoli herceg 100 milliója

Az egyik incidens a szenátus ismeretes vitája. Potárcá volt földművelésügyi miniszter egy közbeszólás során azt állította, hogy Manoilescu, mint a legutolsó avarescánus kormány pénzügyminisztere 100 millió lej baksist fizetett ki Ruspoli herceg, volt bukaresti olasz követnek egy 200 millió lírás olasz kölcsön közvetítéséért. Ez a vád, amely az olasz diplomáciára föltöbb kinosan hatott, természetesen visszhangra talált Olaszországban, kéri néhőe sard lun rdumfwyp didu ban is. Mussolini személyes utasítása alapján a bukaresti olasz követ felvilágosítást kért a kormánytól és Titulescu kénytelen volt bocsánatot kérni, amit a külügyminiszter meglehetősen kelletlenül tett meg, miután rövid működése alatt ez már a harmadik bocsánatkérése. Először a kolozsvári magyar konzulátusnál történtek miatt Magyarországtól, majd a bukaresti görög követség elleni tüntetésekből kifolyólag a görög kormánytól kellett bocsánatot kérnie.

Ezzel még nem merült ki teljesen a szenátusi incidens. A kormány kénytelen volt kommunikét kiadni Ruspoli herceg szerepének tisztázására, meghazudtolva Potárcat és részben magát Madgearu pénzügyminisztert is, sőt meghazudtolva az igazságot, amely még is csak az volt, hogy Ruspoli herceg felvette a 100 millió jutalékot és hogy az olaszok csakugyan használhatatlan tengeraltjárót szállítottak Romániának.

Gazdasági konfliktusok

Szinte ezzel az incidenssel párhuzamosan történt, hogy az olasz jegybank letiltotta a romániai exportörök olaszországi követeléseinek kifizetését és delegációt küldött Romániába, azzal az utasítással, hogy a két állam között clearing egyezményt hozzanak létre. Az olasz delegátusok rámutattak arra, hogy Itália Romániából évenként körülbelül 350 millió lej értékű árut importál, viszont Olaszország kivitele Romániába nem tesz ki többet, mint 40 millió lejt. Olyan clearing- és kereskedelmi egyezmény megkö-

tését kérték tehát az olaszok, amely ki egyensúlyozza a két ország kereskedelmi mérlege közt a jelentős differenciát. Nos, a tárgyalások megszakadtak, mert az iparügyi minisztérium nem tudott megfelelő formát találni az olasz kérések teljesítésére. Ebben a pillanatban ugyanis Románia kivitele 6 milliárdal nagyobb, mint a behozatala. Ha az olasz kormány álláspontját elfogadják, úgy Románia önmagának tenné tönkre kedvező külkereskedelmi helyzetét.

Am úgy a kereskedelmi tárgyalások meghiusulása, mint a szenátusi incidens kísérő jelenségei csupán annak a politikai konfliktusnak, amely a két állam között fennáll. 1926-ban a legutolsó Averescu kormány alatt barátsági szerződés jött létre a két ország között. A szerződés a két ország közötti őszinte és igaz barátságról beszél, szemben az olasz-magyar szerződéssel, mely a két nép közötti „örök barátságról” szól. Az 1932-ben lejárt szerződést az ötdik szakasz szerint újabb öt évvel meg lehet hosszabbítani, ha a meghosszabbítás hat hónappal a szerződés lejártá előtt történik meg. Nos, Ghica római román követ, akinek a Jorga kormány ideje alatti szerenésélen ül ügyminiszteri tevékenysége sokáig emlékezetes marad, egész egyszerűen megfeledezett a szerződés felmondási terminusáról és amikor észretért már késő volt.

Románia kénytelen volt megelégedni azzal, hogy a két állam közötti szerződést hat hónappal meghosszabbították. Ez a meghosszabbítás január 20-án lejár. A román kormány és a fasiszta rezsim között tárgyalások indultak meg a szerződés megújítására vonatkozólag. Románia szívesen aláírta volna a most lejárt szerződés szövegét, mert semilyen különösebb feltétele, vagy óhaja nincs Olaszországgal szemben. De nem így Mussolini. Az olasz miniszterelnök értékre adta a román kormány, hogy a barátsági szerződést aktív instrumentumként akarja Olaszország nemzetközi orientálódásának rendszerébe beállítani. Enek megfelelően az olasz kormány kérte, hogy Románia kategórikusan kötelezze magát az új barátsági szerződésben arra, hogy feltétlenül meg fogja őrizni semlegességét arra az esetre, ha fegyveres konfliktus törne ki Olaszország és Jugoszlávia között.

Már az első pillanattól kezdve nyilvánvaló volt, hogy Románia ezt a kérést nem teljesítheti. A semlegességi kötelezettség vállalása egyértelmű lett volna a kisanant szétrobbantásával. Mert, ha a semlegességi kötelezettséget csak óvatos utalás formájában felvették volna a barátsági szerződésbe, akkor is megrendült

volna a bizalom a kisanant három tagállama között.

Mit akar Mussolini?

Mit akart tulajdonképpen Mussolini? Meg akarta szorítani Jugoszláviát, vagy egyenesen szét akarta robbantani a kisanantot? Bármilyen lett volna a fasiszta diktátor intenciója, tény az, hogy kérésének teljesítése után nem lehetett

volna többé komoly formában beszélni a kisanantrol. Romániának választani kellett a kisanant között, amely a trianoni szerződés megvédésére és a béke-revizíós tendenciákkal szemben jött létre — és Olaszország barátságát között. Titulescu hatalmas erőfeszítéseket tett, hogy Olaszországgal elkerülje a szakadást, bár tisztában volt azzal, hogy Mussolini kérését nem teljesítheti.

A külügyminisztert meglehetősen elkeserítették a Romániával kapcsolatos legutóbbi külpolitikai események. Azok után, hogy Szovjetországgal szakított és azok után, hogy különböző boicskotkéréseket kellett prezentálnia, most az ő külügyminiszterségéhez fűződik az olaszokkal való szakítás is. Mindenesetre a két rossz közül a kisebbiket fogja választani a kormány és ki fog tartani a kisanant mellett az olasz barátsági szerződés megemlékezésének árán is. Erre vonatkozólag már létre is jött az egyetértés az uralkodó, a kormány és a nagyobb ellenzéki pártok vezetői között.

Szófiában a királyi audienciák tartama alatt két ellenséges macedón csoport véres revolverharcot vívott egymással

A „Macedónia” lap szerkesztője súlyosan megsebesült, egy rendőr meghalt

Szófia, december 29. Boris király elfogadta Musanoff kormányának lemondását s megkezdte a válság megoldására hivatott tárgyalásokat. A királyi audienciák tartama alatt a palota közvetlen közelében félórás tüzharc folyt két ellenséges macedón csoport, Szandanoff és Mihailoff hívei között. Eftimoff, a Macedónia c. lap szerkesztőjét, aki testőrei kíséretében haladt, kutyákat porázon ve-

zető vadászruhás fegyveres emberek támadták meg s ebből fejlődött ki a lövöldözés. A harcban a szerkesztő több sebet kapott s még mintegy tizen sebesültek meg, köztük olyan járőrök, akiknek az összetűzéshez nem volt köztük. A karhatalom megjelenése sem vetett azonnal véget a tüzharcnak s egy golyó az egyik rendőrt halálosan találta el. Számos letartóztatás történt.

Bevezetik Keynes nemzetközi fizetőeszközét?

Angol vezetőkörök készek arra, hogy Keynes nemzetközi fizetőeszköz megteremtésére irányuló tervét megvalósítsák

London, december 29. Angol pénzügyi és politikai körökben érdeklődéssel figyelték fel Keynes angol pénzügyi szakértő tervére, amely nemzetközi fizetőeszköz megteremtését akarja lehetővé tenni. Keynes azt ajánlja, hogy a bazeli Nemzetközi Fizetések Bankja, vagy esetleg külön erre a célra alakuló új nemzetközi pénzügyi intézet több milliárd dollár értékben bocsásson ki aranybizonylatokat, amelyeket kvóta szerint elosztanának az egyes

országok jegybankjai között.

Ezek a bizonylatok szolgálnának a nemzetek közötti pénzforgalom lebonyolítására. A kormányok egy csapásra meg fognak szabadulni deviza-gondjaiktól. Angol vezetőkörökben készen állnak arra, hogy Keynes tervét magukévé tegyék. Több lap azt hangoztatja, hogy a terv ténylegesen alkalmas ut a világválság enyhítésére.

Franciaország csak Roosewelt hivatalba lépése után fog tárgyalni Amerikával a hadiadósságokról

Stimson szerint Franciaországnak előbb fizetnie kell, ha az adósság-revizióról akar tárgyalni

Washington, december 29. Stimson amerikai külügyi államtitkár sajtónyilatkozatában hangoztatta, hogy Franciaországnak előbb ki kell fizetnie hadiadóssági esedékességét, ha azt akarja, hogy amerikai részről tárgyalásokba bocsátkozzanak a hadiadóssági revízióról.

Ezzel kapcsolatban jelentik azt is, hogy Norman Davis valószínűleg Roosewelt megbízásából felkérést intézett Day-hez, a világgazdasági konferencia nemzetközi előkészítő bizottságának amerikai delegátusához, hogy dolgozzon ki programot a világgazdasági értekezlet számára, amelyet azután tájékoztatás végett el fognak küldeni az európai hatal-

mak kormányaihoz.

Párizsi jelentés szerint valószínű, hogy Franciaország csak Roosewelt hivatalba lépése, március 4 után fogja folytatni tárgyalásait az Egyesült Államok kormányával a hadiadósságok kérdésében.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE:
HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt.
nyomdája, Cluj-Kolozsvár Strada Baran L.
Pop (r. Brassai a.) 19. sz. Telefon 3-72

SI-RUHÁK

legolcsóbb árban

M. NEUMANN

ruhaüzletében

Cluj, Plata Unirei 14.